

терапевтичною системою, - з психодинамічним, особистісно зорієнтованим, когнітивно – поведінковим і іншими підходами. Тому цілком виправдано доповнення технік, ґрунтованих на образотворчій діяльності, техніками сугестивного характеру, релаксацією, десенсибілізацією, когнітивними інтервенціями, навчанням. Таким чином, механізми, пов'язані з творчою, ігровою діяльністю, іншими техніками і терапевтичними прийомами, можуть різною мірою брати участь на різних етапах процесу лікування посттравматичних розладів [2, с.27].

Також, однією із основних заporук покращення стану бійців є те, що спеціаліст, який надає їм психологічну допомогу має бути виключно кваліфікованим фахівцем. Змушені констатувати, що на даний час в Україні психологічною реабілітацією УБД займаються усі бажаючі. Дилетанти, випускники курсів та тренінгів із тренерами без вищої психологічної, чи медичної освіти, озброєні сертифікатами платних курсів, без обмеженого доступу для не фахових учасників, займаються лженаукою, завдаючи шкоди психіці бійців. Згідно п.5 Порядку застосування методів психологічного і психотерапевтичного впливу застосовувати методи психологічного і психотерапевтичного впливу як професійну діяльність має право психолог – фахівець, який має повну вищу освіту за напрямом підготовки «Психологія» (магістр, спеціаліст) [6].

Висновки. В результаті проведеного дослідження, встановлено, що:

1. Повернувшись із зони АТО усім бійцям необхідно пройти реабілітаційний курс для полегшення адаптації, зниження рівня тривожності та зниження інших наслідків ПТСР, тобто відновити їхнє психічне здоров'я для полегшення подальшого життя як самих учасників так і їх сімей.
2. Арт – терапія як одна із форм психологічної допомоги учасникам бойових дій являє собою комплекс психокорекційних методів, які мають сприятливий вплив на процеси психологічної реабілітації.
3. Лікування мистецтвом є досить ефективним інструментом, який дає змогу досліджувати ті сторони внутрішнього світу, які важко відобразити словами.
4. Методи арт-терапії дозволяють поринути в себе, розкрити свій невичерпний творчий потенціал, знайти внутрішні ресурси, які б допомогли справитися із важкою ситуацією в житті, ефективно протидіяти стресу та сприяти покращенню психічного здоров'я учасників антитерористичної операції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бедюк М. В. Особливості реалізації програми «психологічна допомога бійцям АТО та їхнім сім'ям»/ М. В. Бедюк // Психологія: реальність і перспективи: Збірник наукових праць РДГУ. Випуск 6, 2016. С.18 – 21.
2. Копытин А. И. Методы арт – терапии в преодолении последствий травматического стресса / А. И. Копытин. – М.: Когито – Центр, 2014. – 203с.
3. Профілактика посттравматичних стресових розладів: психологічні аспекти : методичний посібник / [упор.: Д. Д. Романовська, О. В. Ілащук] – Чернівці : Технодрук, 2014. – 133 с.
4. Психологічна робота з військовослужбовцями - учасниками АТО на етапі відновлення : методичний посібник / [О. М. Кокун, Н. А. Агаєв, О. І. Пішко та ін.]. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. – 282 с
5. Синишина В. М. Реабілітація учасників АТО методами психологічної допомоги / В.М. Синишина // Актуальні проблеми психології. Зб. наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том XI. Випуск 13, 2015. С.237 – 246.
6. Чорна І. М. Особливості організації психологічної реабілітації учасників АТО та членів їх сімей / І.М.Чорна //Психосоціальна підтримка осіб з травмою війни: міжнародний досвід та українські реалії: збірник матеріалів, доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції Маріуполь, 2018. – С.274-277
7. «АРТ постріл» — проект реабілітації бійців АТО та їх родин засобами мистецтва [Електрон. ресурс] / Режим доступу: <http://555art.org.ua/news/art-postril/art-postril-blagodiinyi-volonterskyi-proekt-reabilitatsii-biitsiv-ato-ta-yikh-rodyn-zasobamy-mystetstva/>
8. Коли людина повернулася з АТО, а її психіка – ні... [Електрон. ресурс] / Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/cuspilstvo/koly-lyudynapovernulasya-z-ato-yiyi-psyhika-ni>
10. Реабілітація воїнів АТО через мистецтво [Електрон. ресурс] / Режим доступу: <http://www.dobrodel.org.ua/project/596/>
11. Встреча клуба «Довіра» 4 апреля. Занятие по арт-терапии [Електрон. ресурс] / Режим доступу: <http://vostok-sos.org/vstrecha-kluba-dov-ra-4-aprelya-zanyatie-po-art-terapii/>

Сорока В.

Науковий керівник – доц. Турко О.В.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОБОТІ НАД СИНТАКСИЧНИМИ ОДИНИЦЯМИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У структурі сучасного уроку початкової школи поряд із традиційними методами навчання застосовують й інноваційні. Водночас доцільно пам'ятати, що будь-яка педагогічна технологія буде мертвою, якщо не розглядати її як цілісну систему в єдності компонентів і взаємозв'язків. Описати хід дій використання технології – це одне, а реалізувати її на уроці – це зовсім інше. У цьому відіграє велику роль особистість конкретного вчителя, його професійні та творчі здібності. З огляду на сказане, важливою проблемою реформування освіти

є підготовка вчителів, які усвідомлюють необхідність переходу „від передання знань” до „формування уміння використовувати знання на практиці”.

Мета цієї статті – окреслити особливості застосування інноваційних технологій навчання на уроках української мови в початковій школі.

Саме на школу покладається велика відповідальність за підготовку особистості до життя, за формування її громадянської думки. Адже тільки через діяльність у колективі людина входить в суспільство. Такими колективами для дитини є сім'я та школа.

Виховний та розвивальний характер навчально-пізнавальної діяльності на уроці поглиблюється за умови постійного включення учнів у ситуації, де вони повинні:

- доводити власну думку, наводити на її захист аргументи, докази, користуватись здобутими знаннями;
- ділитися своїми знаннями з іншими;
- допомагати товаришам, коли вони відчувають труднощі, пояснювати незрозуміле;
- спонукати до знаходження не одного рішення, а декількох самостійно зроблених;
- вільно вибирати завдання, переважно пошукового і творчого характеру;
- урізноманітнювати діяльність, включати в пізнання елементи праці, гри та спілкування [1, с. 32–31]

Названі уміння ефективно формуються в учнів шляхом застосування інноваційних технологій навчання.

Речення за метою висловлювання

Розповідні (розповідається або повідомляється про щось)

Питальні (про щось запитується)

Спонукальні (спонукається до якоїсь дії: наказ прохання, порада, побажання, вимога)

Творча робота в групах

Складіть і запишіть спонукальні речення-гасла про збереження природи.

Пояснювальний диктант

Дайте назву тексту.
Запишіть, після кожного речення зазначте його вид за метою висловлювання.

О, чорні смереки! Не раз ви ховали від злого ока улюблених героїв карпатських легенд! Вони самі собою оживають тут, де зустрічаються дві подружки – говіркі річки Опір та Романочка. А то що? Невже русалка лісова? Вона, вона, голубонька! Присіла, стомлена, біля гірського потоку. Волосся-гілля впало додолу, зрослося з землею, а руки рвуться вгору.

«Збери речення»

1. Барліг, готус, ведмідь, зимівлі, для.

2. Вулицю, переходи, дозволених, в, місцях.

3. Садку, у, малина, вашому, росте, чи.

Творче завдання

Складіть і запишіть речення, у яких

- про щось розповідається;
- про щось запитується;
- спонукається до якоїсь дії.

Сьогодні в початковій школі впроваджується чимало інноваційних технологій, серед яких виділяють такі групи: технології особистісно орієнтованого навчання й виховання; традиційні педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів; педагогічні технології на основі підвищення ефективності управління та організації навчального процесу; педагогічні технології на основі дидактичного вдосконалення та реконструювання матеріалу. Охарактеризуємо деякі з тих технологій, під час упровадження яких у навчально-виховний процес початкової школи ефективно реалізується особистісно орієнтований підхід. Саме їх використання, на нашу думку, є оптимальним для успішного навчання, всебічного виховання та гармонійного розвитку особистості молодшого школяра [4, с. 231].

Характер і зміст програми з теми „Синтаксис” для початкових класів визначається такими завданнями: на основі спостережень за навколишньою природою і суспільним життям та вмінням читати й писати навчити учнів змістовно і грамотно викладати свої думки як усно, так і письмово, застосовувати ці вміння у повсякденній навчальній і трудовій діяльності [6].

Помічником вчителя для реалізації освітньо-виховних завдань є інформаційні технології, зокрема комп'ютер: тести, мультимедійні презентації, дидактичні онлайн-ігри. Пропонуємо окремі слайди презентації використання ІТ для вивчення теми „Види речень за метою висловлювання” у 2 класі.

У ході вивчення синтаксичних тем доцільно також використовувати інтерактивні методи навчання: „Мікрофон”, „Карусель”, „Дерево рішень”, „Незакінчене речення”, „Судове слухання”, „Мозковий штурм”, „Акваріум” та інші.

Інтерактивні методи у поєднанні з класичними методами навчання утворюють ідеальну основу для вивчення матеріалу в початковій школі. Різноманітність методів інтерактивного навчання дає змогу вчителю доцільно підібрати методи саме для конкретної теми, а також вибрати методи відповідно до рівня знань учнів класу. Переваги інтерактивного навчання полягають у тому, що за один і той же проміжок часу можна виконати більший обсяг роботи; досягти високої результативності у засвоєнні матеріалу і формуванні вмінь. Впровадження системи інтерактивного навчання допомагає учню працювати спільно з іншими, комунікувати у групах, розвивати суб'єктивну позицію в навчанні; навчальній групі – розвивати навички спілкування і взаємодії, формувати ціннісно орієнтовану єдність групи, прийняти моральні норми і правила спільної діяльності; учителю – зреалізувати нестандартний підхід до організації навчального процесу, що підвищить пізнавальну активність класу, багатомірне опанування навчального матеріалу, сформує готовність до особистісної взаємодії [5].

Отже, використання інноваційних технологій на уроках української в початковій школі стимулює пізнавальну активність учнів, сприяє зростанню результативності засвоєння навчального матеріалу та допомагає досягнути триєдиної мети навчання: навчальної, розвивальної та виховної.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белкіна О.В. Критичне мислення вчителя як передумова його розвитку в учнів / О.В. Белкіна // Формування гуманістичного світогляду вчителя : Уманський держ. педагог. ун-т. ім. П.Тичини. – К.: Наук. світ, 2001. – С. 80–84.
2. Варавва Т. Використання інтерактивних методів навчання на уроках рідної мови як засіб розвитку пізнавальних здібностей молодших школярів : [навчально-методичний посібник] / Варавва Т. – Кіровоград : Авангард, 2013. – 44 с.
3. Гейко І. Використання інтерактивних форм і методів навчання. З досвіду роботи / І. Гейко // Тема. – 2004. – № 3/4. – С. 229–232.
4. Дичковская И.М. Инновационные педагогические технологии / Дичковская И.М. – К., 2004. – 432 с.
5. Коберник Г.І. Використання інноваційних технологій у початковій школі / Коберник Г.І. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mybclass.at.ua/load/statti/vikoristannja_innovacijnikh_tekhnologij_na_urokakh_v_pochatkovij_shkoli/3-1-0-3
6. Українська мова. 1–4 класи загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання: проект базової навчальної програми [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/1-ukrayinska-mova-1-4-klas.lyuba.doc>. – Назва з екрану.

Рудяк М.

Науковий керівник – доц. Чопик С. В.

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК ПРОБЛЕМА ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Прагнення до самовизначення, реалізації своїх можливостей, інтенції супроводжує людину протягом всього життя. Відтак проблема професійного самовизначення особливо актуальною є для старшокласників, які стоять перед необхідністю вибору подальшого життєвого шляху, значну роль у якому займає правильний вибір професії. Для того, щоб у майбутньому людина була задоволена своїм життям, могла повною мірою реалізувати свої можливості, вибираючи професію, старшокласникам необхідно враховувати свої бажання та здібності.

Проблема професійного самовизначення старшокласників, умови їх самореалізації, в тому числі на ринку праці, розглядалися багатьма психологами. Складності теоретичного аналізу проблеми викликані тим, що поняття *самовизначення* використовується в літературі, за словами В. Рибалки, «у широкому діапазоні значень: по-перше, психологічного змісту процесів, індивідуального самовизначення особистості; по-друге, акцентованих аспектів у вивченні цих процесів різними галузями психології – «життєве самовизначення», «соціальне самовизначення», «моральне самовизначення», «професійне самовизначення» та ін.» [7, с. 6-7].